

दिवा नक्तमहोरात्रं जागृवि जागरणशीला स्वकार्यसिद्धावप्रमत्ता सुपां सुलुगिति
[पा० ७.१.३१.] सोर्लुक् तां च दैव्यो होता यजतु । अश्व्यादयः पयश्चादीनि व्यत्तु
हे होतः त्वमपि यज ॥ ३६ ॥

होता यक्षत्तिस्रो देवीर्न भेषजं त्रयस्त्रिधातवोऽपसो ब्रूपमिन्द्रे हिरण्य-
मश्विनेडा न भारती वाचा सरस्वती मह इन्द्राय दुह इन्द्रियं पयः सो-
मः परि० ॥ ३७ ॥

नौ चार्थौ दैव्यो होता इडा भारती सरस्वती चेति तिस्रो देवीः प्रयाज्ञदेवीः
इन्द्रे इन्द्रमश्विना अश्विनौ च यक्षत् यजतु । या सरस्वती वाचा त्रयीलक्षणाया
भेषजमौषधं हिरण्यं द्योतमानं ब्रूपं च महस्तेजश्च इन्द्रियं चेन्द्राय इन्द्रार्थं दुहे
दुग्धे । कैः कृत्वा त्रयस्त्रिधातवः त्रिभिः पशुभिः तृतीयार्थे प्रथमा त्रयो धातवः प्र-
धानाङ्गोपयङ्गक्षणाः प्रकारा येषां ते त्रिधातवः पशवः ते च त्रयः आश्विनो धूमः
सारस्वतो मेषः ऐन्द्र ऋषभः । कीदृशाः पशवः अपसः अप इति कर्मनाम [निघ०
२.१.] विनो लोपः अपस्विनः कर्मवत्तः । त्रिभिः पशुभिर्भेषजब्रूपेन्द्रियमहंति
इन्द्राय दुग्धे । तेऽश्व्यादयः पयश्चादीनि पिबन्तु हे होतः त्वमप्याज्यस्य यज घृतं
देहि ॥ ३७ ॥

होता यक्षत्सुरेतसमृषभं नर्यापसं त्वष्टारमिन्द्रमश्विना भिषजं न सरस्व-
तीमोजो न जूतिरिन्द्रियं वृको न रभसो भिषग्यशः सुरया भेषजं श्रि-
या न मासरं पयः सोमः परि० ॥ ३८ ॥

नकाराश्चार्थाः होता त्वष्टारं प्रयाज्ञदेवमिन्द्रमश्विना अश्विनौ सरस्वतीं भिषजं
च यक्षत् यजतु (८.) कीदृशं त्वष्टारं सुरेतसं शोभनं रेतो वीर्यं वृष्टिलक्षणां य-
स्य स सुरेताः तम् यद्वा सुष्टु रेतो यस्मात्तम् पुंसो रेतःकारणभूतम् ऋषभं वर्षि-
तारम् नर्यापसं नरेभ्यो हितं नर्यमपः कर्म यस्य स नर्यापाः तम् । केन यजतु
तदाह रभसः सोद्यमो भिषग्वैद्यभूतो यो वृकः तेन प्रथमा तृतीयार्थे सुरायां वृ-
कलोमानि क्षिप्यन्तेऽतो वृकेन यजतु सुरया च यजतु भेषजं यन्मासरं तेन च